

Motion till riksdagen 2019/20:3520

av Jakob Forssmed m.fl. (KD)

med anledning av prop. 2019/20:132 Extra ändringsbudget för 2020 – Åtgärder med anledning av coronaviruset

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt ska återkomma till riksdagen med förslag om att anståndsavgiften tas bort eller sänks genom en ändring i 4 § lagen (2009:99) om anstånd med inbetalning av skatt i vissa fall och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utvärdera permitteringsgraden i lagen (2013:948) om stöd till korttidsarbete och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillfälligt göra undantag från 5 a § 4 lagen (2013:948) om stöd till korttidsarbete och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Följdmotionsrätten gällande ändringsbudgetar är starkt begränsad i praxis. Det gör att Kristdemokraternas yrkanden i denna följdmotion inte omfattar hela motionens intentioner. Texten redogör för Kristdemokraternas syn på åtgärderna i propositionen.

Med anledning av den ekonomiska krisen har regeringen lagt fram en extra ändringsbudget (prop. 2019/20:132) till riksdagen.

Propositionen innehåller förslag om anstånd med inbetalning av dels avdragen preliminärskatt och arbetsgivaravgifter, dels mervärdesskatt, under högst tre månader vardera för januari–september 2020. Vidare föreslår regeringen att man vid extra-ordinära händelser i fredstid ska kunna meddela särskilda föreskrifter om undantag från bestämmelserna i socialförsäkringsbalken om sjukpenning och karenss, smittbärande penning och tillfällig föräldrapenning samt handläggning av ärenden. Regeringen föreslås också bemyndigas att meddela föreskrifter som avviker från bestämmelserna om arbetsgivarens rätt till ersättning för höga sjuklönekostnader. Därtill lämnas förslag

som innebär att arbetstagaren inte längre behöver styrka nedsättningen av arbetsförmågan genom intyg av läkare eller tandläkare.

Kristdemokraterna stöder i huvudsak regeringens förslag till åtgärder i den extra ändringsbudgeten och bedömer att de kommer att ha stor betydelse för många arbetstagare och företagare. Det finns dock behov av att komplettera dem, utöka dem och utforma dem annorlunda. Det är nu också viktigt att myndigheternas förmåga att hantera dessa stöd skyndsamt säkras så att företag och anställda som berörs av förslagen får del av åtgärderna.

Förändringar av förslaget till korttidsarbete

I propositionen föreslås att arbetsgivare ska kunna korttidspermittera arbetstagare genom en arbetstidsförkortning som uppgår till 20, 40 eller 60 procent. Arbetstagarens inkomst minskar vid dessa nivåer med 4, 6 respektive 7,5 procent. Arbetsgivarens kostnad för den minskade arbetstiden är 1, 4 respektive 7,5 procent. Arbetsgivarens totala minskade lönekostnad blir 19, 36 respektive 52,5 procent.

I propositionen anger regeringen att staten, med anledning av den ekonomiska kris som corona utlöst, tillfälligt bör stå för 75 procent av kostnaden, vilket gör att statens kostnader uppgår till 15, 30 respektive 45 procent av arbetstidsförkortningen.

Kristdemokraterna stöder inriktningen men anser på grund av den fördjupade ekonomiska kris som spridningen av corona utlöst att en utökning av korttidspermitteringen till två ytterligare nivåer på 80 respektive 90 procent under kort tid under 2020 också bör utredas. Därför bör regeringen skyndsamt utvärdera nuvarande nivåer och överväga upp till 90 procents permittering.

Kristdemokraterna bedömer att det är långt bättre om företag så långt möjligt behåller anställda av flera skäl: Anställda som får inkomst av sin arbetsgivare slipper vända sig till a-kassa eller annan försörjning som ändå är offentligt finansierad. Arbetslöshet har stora sociala och hälsomässiga konsekvenser, och det finns stora risker att den som blir av med sitt arbete i en kris blir kvar i arbetslöshet också när ekonomin återgår till ett normalläge, s.k. persistens. Om anställda är kvar hos sin arbetsgivare kan en samhällsekonomisk återhämtning när den väl sker gå fortare genom att produktivitet bibehålls i företagen.

Kristdemokraterna anser också att regeringen bör överväga att höja lönetaket för korttidspermittering från månadslöner på 44 000 kronor till 50 000 kronor så att fler yrkesgrupper omfattas.

Möjliggör korttidsarbete eller motsvarande stöd för småföretagare

Sverige har många små familjeägda företag där hela familjen arbetar och företag där bara företagaren själv arbetar. Under rådande ekonomiska omständigheter är många av dem mycket ekonomiskt utsatta.

Regeringens förslag om korttidsarbete omfattar dock inte denna grupp av ägare, delägare eller anställda familjemedlemmar till ägare. Dessutom bedöms de övriga förslag som hittills presenterats av regeringen inte nå denna grupp av företagare i någon större utsträckning.

Denna plötsliga kris, som för företaget också påverkats av myndighetsbeslut och myndighetsrekommendationer, blir nu snabbt en kris både för företaget och för

familjen. Därför borde regeringen utreda möjligheterna att också inkludera familjemedlemmar i lagen om korttidsarbete samt ta fram förslag som bidrar till lättnader på motsvarande sätt för ägare i småföretag, framför allt soloföretagare.

Undantag från kravet på att ha ”vidtagit andra åtgärder innan”

I lagstiftningen om korttidsarbete ställs kravet att företaget ska ha vidtagit alla andra åtgärder som står till buds för att minska sina personalkostnader¹. Det kan exempelvis röra sig om att avsluta tidsbegränsade anställningar som inte är verksamhetskritiska. Denna anpassning har företagen sannolikt inte hunnit med i detta snabba krisförlopp och därtill finns stora svårigheter att bedöma framtida personalbehov. Det är i den nuvarande situationen bättre att företagen kan upprätthålla en personalstyrka men minska arbetstiden än att man säger upp personal, för att kunna använda sig av korttidsarbete för den resterande delen av personalstyrkan.

Det finns också ett behov av att tydliggöra att också konsultbolag och bemanningsföretag ska omfattas av lagen om stöd vid korttidsarbete i denna särskilda situation.

Regeringen bör därför återkomma med en lagändring så att Tillväxtverket inte behöver tillämpa detta krav för de ansökningar som kommer in under 2020 och härrör till situationen under coronakrisen.

Utred hur vårdgivare och andra arbetsgivare som i huvudsak bekostas av allmänna medel kan få del av korttidsarbete

Lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete omfattar inte arbetsgivare vars verksamhet huvudsakligen är finansierad av allmänna medel och där det enligt en offentlig reglering ankommer på det allmänna att tillhandahålla verksamheten (3 § tredje stycket).

Därmed omfattas inte exempelvis vård- och omsorgsföretag som arbetar på kommuner och regioners uppdrag av reglerna för korttidsarbete som föreslås i ändringsbudgeten för 2020.

Förutsättningarna har förändrats kraftigt även för företag som vid en första anblick kan förefalla vara förskonade. Vårdföretag som inte arbetar med akuta uppdrag har den senaste tiden fått se stora delar av sina inbokade besök ställas in medan få nya besök bokats, eftersom patienter vill undvika besök på vårdmottagningar på grund av rädsla för smitta.

Vårdföretag som drabbas kan vara inom fysioterapi, vissa specialistvårdsmottagningar, psykoterapi m.fl. Risken är överhängande att framför allt små vårdgivare kommer att få svårt att klara sig, precis som många andra företag i andra branscher. Detsamma gäller ideella utförare som arbetar på det offentliga uppdrag med exempelvis dagverksamhet och rehabilitering och nu ser kraftigt vikande beläggning. Systemet med korttidsarbete har därför stor betydelse i denna typ av bransch. Men i den föreslagna lagen om korttidsarbete omfattas inte arbetsgivare vars verksamhet huvudsakligen är finansierad av allmänna medel och där det enligt en offentlig reglering ankommer på det allmänna att tillhandahålla verksamheten.

Detta problem gäller inte bara privata och ideella utförare av vård och omsorg utan skulle också kunna gälla exempelvis för företag som påverkas när skolor börjar bedriva distansutbildning.

¹ 5 a § 4 lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete.

Kristdemokraterna menar att även arbetsgivare som i huvudsak bekostas av allmänna medel bör kunna innefattas och att regeringen därmed bör utreda en lagändring för att inkludera dem i systemet.

Utred hur bemanningsföretag kan inkluderas i korttidsarbete

I propositionen under lagförslaget om korttidsarbete står det: ”Stöd bör inte heller kunna erhållas av arbetsgivare vars verksamhet syftar till att möta andra arbetsgivares tillfälliga och kortsiktiga behov av arbetskraft. Stora och plötsliga fall i efterfrågan på arbetskraft bör för sådana arbetsgivare inte anses vara oförutsedda.”

Denna typ är främst bemanningsföretag och andra som hyr ut personal eller konsulter. Det stämmer möjligtvis att denna typ av företag ofta står först i linjen vid vanliga konjunktursvängningar och efterfrågeförändringar, men den här är snabb och omfattande. Det är rimligen inte något som kan anses vara förutsett. Därför menar vi att bemanningsföretag som avses i regeringens proposition och som undantas från den samma bör ingå och att regeringen bör utreda en sådan lagändring.

Utöver detta bör regeringen också notera att vissa samhällsviktiga branscher – såsom dagstidningar – har fått kraftiga intäktsbortfall under coronakrisen men inte har möjlighet att nyttja systemet med korttidsarbete medan efterfrågan på personal för att upprätthålla den centrala verksamheten är konstant eller till och med ökande. Det gäller i hög grad för redaktionell personal. Här bör regeringen överväga bestämmelser som gör att sådana branscher kan få del av lönestöd, motsvarande det som korttidsarbets-systemet erbjuder, men som samtidigt tillåter att verksamheten upprätthålls.

Slopa företrädaransvaret vid anstånd med inbetalning av skatter m.m.

I propositionen möjliggörs för företagare att skjuta upp inbetalningen av skatter, arbetsgivaravgifter, moms och preliminärskatt. Men med nuvarande regler om företagares företrädaransvar riskerar småföretagare att bli personligt ansvariga om företaget går i konkurs med en skatteskuld. För vissa kan det innebära stora belopp och en mycket tung börda för det enskilda hushållet.

Företrädaransvaret är ett personligt betalningsansvar för en juridisk persons skatteskulder. Om ett bolag har likviditetsproblem och saknar medel att betala skatten i rätt tid måste i princip bolagets företrädare omgående vidta ingripande åtgärder som att avveckla bolaget.

I detta läge med en exceptionell nedgång i efterfrågan bör en företagare inte riskera att bli personligt betalningsansvarig för att ha använt sig av möjligheten att få anstånd med inbetalning av skatter och arbetsgivaravgifter. Därför anser Kristdemokraterna att regeringen bör utreda och införa ett tillfälligt undantag från företrädaransvaret i de fall där företagen erhåller ett tillfälligt anstånd med inbetalning av skatter och avgifter under den period som staten tillhandahåller den utvidgade möjligheten.

Se över räntekostnader för företag som skjuter upp skatteinbetalningar

Som tidigare nämnts har regeringen gjort det möjligt att skjuta upp inbetalningen av skatter och avgifter. Genom att detta kan ske retroaktivt från januari kan också företag få tillbaka redan inbetalda skatter på skattekontot, vilket är mycket bra för att stärka likviditeten. För detta tar staten ut en ränta, eftersom uppskjutna skatteinbetalningar är att se som ett lån. Räntan utgörs av en årlig kostnadsränta på 1,25 procent samt en anståndsränta på 0,3 procent per månad. Dessa räntor är inte avdragsgilla och motsvarar därför en avdragsgill årlig ränta på 6,6 procent.

Det utgör en hög lånekostnad – i synnerhet för företag som är i djup kris. Det är orimligt att staten tar ut en sådan hög ränta, som är flera gånger högre än en vanlig bankränta, och därför bör den sänkas.

Inkludera privata vård- och omsorgsgivare för extraordinära kostnader

I propositionen föreslås inom utgiftsområde 9 anslaget 1:6 att utgifter för extraordinära smittskyddsåtgärder hos kommunerna ska kompenseras. Men de utgifterna får man anta gäller också privata vård- och omsorgsgivare. Dessa vårdgivare är anlitade av regioner och kommuner och är därmed satta att vidta samma typer av åtgärder som offentliga aktörer gör med avseende på smittspridningen. Detta arbete innebär merkostnader till följd av ökade kostnader för bemanning, extra skyddsutrustning för personal, informationsinsatser m.m.

I regeringens proposition tydliggörs inte om privata vård- och omsorgsgivare omfattas av compensationen. I stället står det: ”För att kunna ersätta kommunerna för merkostnader ...”, vilket kan tolkas som att privata företag inte omfattas.

Kristdemokraterna menar att så borde vara fallet. Därför bör regeringen tydliggöra att privata vård- och omsorgsgivare omfattas av kostnadsersättningen för extraordinära kostnader.

Övrigt

I propositionen redogörs för smittbärappenning och anslaget utökas. Smittbärappenning får dock bara ges till den person som redan har konstaterats smittad och kan därför inte användas i förebyggande syfte. Det finns dock ett stort behov av att skydda riskgrupper och se till att dessa inte får viruset. Därför borde det utredas så att smittbärappeng kan ges till riskgrupper även i förebyggande syfte.

Jakob Forssmed (KD)

Sofia Damm (KD)

Hampus Hagman (KD)

Hans Eklind (KD)

Désirée Pethrus (KD)